

PRAWO ROLNIKA

ПРАВО РІЛЬНИКА

Organ Związku Zawod. Rolników dla Wojew. Wschodnich
Орган Зв'язку Завод. Рільників для Воев. Вехідних

WYCHODZI w KAŻDĄ NIEDZIELĘ ВИХОДИТЬ КОЖДОЇ НЕДІЛІ

Prenumerata roczna . . zł. 10—

Prenumerata kwartalna . zł. 2'60

Пренумерата річна zł. 10—

Пренум. чвертьрічна zł. 2'60

Cena jednego egzemplarza 20 gr.
Ціна одного примірника 20 сот.

Adres Redakcji i Administracji:
STANISŁAWÓW, RADA POWIATOWA I. p.
Адрес Редакції і Адміністрації:
СТАНІСЛАВІВ, РАДА ПОВІТОВА I. пов.

Za Komitet Redakcyjny: Dr. Stanisław HOFMOKL
За Комітет Редакційний: Др. СТАН. ГОФМОКЛЬ

Potrzeba organizacji.

Zgoda buduje,
Niezgoda rujnuje.

Ciężka, bardzo ciężka jest dziś nasza akcja na terenie Wschodniej Małopolski, a to z tego powodu, że rozpoczyna się ona w okresie, gdy nad całym krajem zaczynają się kłębić chmury zmagających przedwyborczych. Już teraz wsie, miasteczka i miasta zasypane są agitatorami, którzy rzucają nienawistne hasła pod adresem przeciwnych obozów politycznych, — gdzieś tam zaczynają nawet ukazywać się nowe pisma, dzienniki i tygodniki, służące celom partyjnym, — niedługo zaś staną na trybunach kandydaci, sięgający po godności poselskie i senatorskie, obiecując biednym wyborcom złote góry, byle tylko rzucili oni do urny głos swój na tę listę, którą reprezentują odnośni krzykacze. Zaczyna się błędne koło wzajemnych ujadów, баламучenia naiwnych i nierealnych słubowań.

Nie bylibyśmy zatem zdziwieni, gdyby ktokolwiek posądził nas, że również przystępujemy do akcji politycznej, na co zdawałby się wskazywać okres rozpoczęcia pracy, czy to organizując Krajowy Związek Zawodowych Rolników (K. Z. Z. R.) czy też wydając „Prawo Rolnika”. Wszelkie jednak zarzuty na ten

Конечність організації!

Згода будує
Незгода руйнує!

Тяжка дуже тяжка є сьогодні наша акція на терені Східної Малопольщі, а то з тої причини, що припала як раз на час, коли над цілим краєм клубляться хмари передвиборчих змагань. Вже нині села, місточка, і міста засіяні агітаторами, котрі видають ненависні кличі під адресою противних таборів політичних — денедє зачинають указуватись часописи — дневники і тижневники призначені для цілий партийних, небавом стануть на трибунах кандидати, що посягнуть по гідности посольські та сенаторські, обіцюючи бідним виборцям золоті гори, щоби тільки віддали вони свої голоси на лісту, котру репрезентують відносні крикуни.

Начинається блудне колесо взаїмних уїдань, баламучення наївних та безбартісних обітниць.

Не подивуємось, якщо посудять нас, що і ми приступаємо до акції політичної, на що вскажувавби почин нашої праці чи організування Краєвого Зв'язку Заводових Рільників (К. З. З. Р.) і видавання „Права Рільника.” Всі закиди однак на що тему мусять упасти, якщо кождий дізнається,

temat muszą upaść, jeżeli każdy dowie się, iż akcja cała zapoczątkowana jest na innych terenach Rzeczypospolitej dawno i jeżeli zapozna się z naszymi hasłami. Byłoby bowiem wielką zbrodnią w dzisiejszych czasach tworzyć jeszcze jedną partję, — jeszcze bardziej rozdrabniać społeczeństwo i tak już rozbite na dziesiątki obozów, — powoływać ludzi pod nowy sztandar.

Przeciwnie! Naszem zadaniem jest zespolenie wszystkich Rolników Państwa Polskiego w jednej organizacji, a czynimy to mirno gorączki wyborczej, aby część milionów z pożyczki amerykańskiej dostać dla rolników, t. j. dla tych, którzy najbardziej tej pomocy potrzebują, zupełnie wyniszczeni przez wojnę. Dlatego też tak bardzo spieszymy się z rozprzestrzenieniem Zw. Zaw. Rol. na całą Polskę, by nie zaspać najważniejszej chwili. Dotychczasowe doświadczenia uczyły nas bowiem, iż Rząd w takich wypadkach, mając przed sobą szereg organizacji rolniczych, a nie chcąc się żadnej z nich parazić, starania tychże o pomoc, załatwiał często odmownie. Zachodzi więc słuszną obawę, iż również dziś wyasygnuje Rząd większe kwoty tylko tym, którzy są złączeni w jedną całość organizacyjną, a mianowicie handlowi i przemysłowi, nie uwzględniając należycie rozczłonkowane na poszczególne grupy rolnictwo. Należy tu wszakże zaznaczyć, iż nie mamy wcale zamiaru walczyć z handlem i przemysłem, jednak twierdzimy stanowczo, iż udzielenie im większych sum tej pożyczki nie byłoby celowem. Cóż bowiem pomoże naszemu Państwu rozwój zakładów przemysłowych, czy handlowych, gdy nie będzie tego, któryby odnośnie fabrykaty kupował? Natomiast poprawa doli rolnika, stanowiącego dziś w kraju dwie trzecie ludności i jego wzbogacenie się, siłą faktu poprawi konjunktury handlu, przemysłu, lekarzy, adwokatów, weterynarzy i t. d., znajdzie się bowiem odbiorca, czy klient, który będzie kupował i będzie miał czem zapłacić.

Jest więc rzeczą aż nadto widoczną, iż nie chcemy rozdrapywać krwawej rany organizmu narodowego, a przeciwnie, pragniemy ją goić, zdala od polityki, wyborów i walk o mandaty. Polityka bowiem zawsze wiodła i wiedzie do zguby, — polityka sieje ziarno niezgody i nienawiści, — polityka czyni nawet braci rodzonych śmiertelnymi wrogami!

Nie znaczy to jednak, abyśmy nawoływali do bojkotowania urny wyborczej. Nie! My nie mamy wcale zamiaru walczyć z politycznemi przekonaniem zwolenników gospodarczej naszej idei, lecz zastrzegamy się, iż w programie tej organizacji, której służymy, wykluczone są wszystkie hasła polityczne i nienawiść narodowa. W dzień głosowania wszyscy pójdziemy za nakazem swego sumienia, spełniając obowiązek obywatelski, — pozatem zaś, każdy Rolnik, chłop, czy Ziemianin, bez różnicy wyznania i narodowości, może nam podać swą dłoń do pracy dla wspólnej idei.

Jakież więc są te nasze hasła?

що акцію цілу започатковано вже давно на інших областях Республіки, та коли познакомилися з нашими кличами.

Булоби злочином в нинішніх часах творити ще одну партію, ще більше роздрібнювати суспільність і так вже розбиту на десятки таборів, покликати людей під новий прапор.

Противно! Нашим бажанням злучити всіх Рільників Держави Польської в одній організації, а робимо то без огляду на виборчу горячку, щоб часть мільонів з американської позички дістали для тих рільників, котрі потребують найуспішнійшої помочи, по причині цілковитого знищення війною. Тому так дуже спішимось з поширенням Зав. Зв. Рільників на цілу Польщу, щоб не проспати найважнійшої хвили. Дотеперішні досвідчення навчили нас, що Правительство в таким случаю, маючи перед собою ряд ріжнородних організацій рільничих, а не хочачи ніякій з них наразитись, старання їх о поміч полагоджував по більшій части відмовно. Заходить про те узаasadнена обаво, що і нині признасть Правительство більші суми лише тим, котрі є злучені в одну цілість організаційну, а іменно торгівлі і промислови не беручи під увагу розчленованого рільництва. Зазначуємо, що не зам'ряємо боротись з торгівлею і промислом, однак рішучо стверджуем, що уділення їм більших сум з тої позички булоб недоцільним. Шож поможе нашій Державі розвиток промислових чи торговельних заводів, коли не буде кому тих фабрикатів купувати. Натомість поправа долі рільника, котрий становить сьогодні дві треті частини населення, его забогатіння поправить силою факту конюнктури торгівлі, промислу, лікарів, адвокатів, ветеринарів і т. д., знайдеться іменно відборець, котрий буде купувати і буде мати чим платити.

Очевидно не хочемо роздропувати тяжкої болячки — противно бажаємо єї гоїти, з далека від політики виборчої і борби о мандати. Політика завсігди вела і веде до згуби, політика сіє зерно незгоди і ненависть — політика чинить навіть з рідних братів смертельних ворогів!

Не значить то однакже, щобиśmy накликвали до бойкотованя виборів. Ні! Ми не маємо ніякого заміру боротись з політичними переконаннями симпатиків нашої ідеї, лише застерігаємось що в програмі тої організації, котрій служимо є виключені всілякі кличі політичні і ненависть народна. В день голосованя всі підемо за наказом свого сумління, сповняючи горожанський обовязок, позатим кождий Рільник, селянин чи землянин без ріжниць віроісповідання і народности, може нам подати свою руку до праці для спільної ідеї.

Якіж наші кличі?

Передовсім любов Бога, котрий нас всіх сотворив однак — однак користуємо з Його ласк. Зле поступає той, що в життю відвертаєсь від віри батьків своїх, тратить почутте чоловічества і то

Przedewszystkiem miłość Boga, którego jesteśmy dziećmi ukochanemi, jednako korzystając z Jego łask. Czynią bardzo źle ci, co odwracają się w życiu od wiary swych ojców, gdyż tracą oni wówczas poczucie człowieczeństwa i tej jasności, jaką daje duszy świadomość dobrego spełnienia swych obowiązków. Bóg czuwa nad nami, nagradza nas, lub karze, nie zapominając nigdy o tych, którzy z wiarą patrzą w Jego zarządzenia, widząc w nich najwyższą mądrość. Kto zresztą bez Boga zaczyna, z djabłem kończy i nigdy nie może być pewny pomyślnych rezultatów swych poczynań. W Bogu powinna być nasza otucha i nadzieja, gdyż pod Jego opiekuńczą dłońią ominie nas zawsze niezasażona krzywda.

Kto zaś w Boga wierzy, ten też spełniać musi jedno z najważniejszych Jego przykazań, dotyczące miłości bliźniego. Nic bowiem tak nie niszczy i nie rujnuje, jak nienawiść. W nienawiści jest źródło wszelkiego złego, — z nienawiści rodzą się wojny, niszczące nieraz całe narody i ich dorobki gospodarcze, — przez nienawiść dochodzi się do niewoli, prowadząc potem życie bezpańskiego psa. Natomiast miłość bliźniego łączy, wzmacnia, zaprawia w siły i daje pewność spokojnego jutra. Czyżbyśmy tu, na terenie Wschodniej Małopolski, przeżywali tyle niepowodzeń ekonomicznych, gdybyśmy wszyscy, synowie jednej ziemi, tutaj urodzeni i wychowani: Polacy i Rusini, — Endecy i Zjednoczenie Ludu, — Piastowcy, Wyzwoleńcy i Stapińczycy, — Undowcy i Starorusini, — Selroby i Chliboroby etc., — wreszcie Rolnicy na mniej, czy więcej morgach ziemi, — dłoń w dłoni starali się o wspólne dobro?! Czyż nie wyglądałaby zaraz inaczej materialna strona naszego życia?!

Jeżeli się dziś zapytamy wszystkich wyżej wymienionych stronnictw, jaki jest ich cel, odpowiedzą bezsprzecznie, że obrona Rolnika. Istotnie, gdyby tej obronie przyświecało hasło wzajemnej miłości, nie zaś nienawiści, jakże pięknie wyglądałaby obecnie egzystencja tegoż Rolnika. Tymczasem każde ze stronnictw w innym zmierza kierunku, niczem owe cztery konie, z czterech stron do pługa wciągnięte i popędzane batem, które nietylko, że nie zaorają ani piędzi ziemi, ale nawet pług ten rozerwą w kawałki. Rozdrapywani przez cały szereg obozów narodowych i politycznych, poganiani w różnych kierunkach, coraz bardziej zacietrzewiamy się w bratobójczej walce, jedno tylko czyniąc wspólnie: nienawidząc się wzajemnie, jakoteż płacząc nad swym marnym losem i biedą.

Oj, bo bieda jest u nas wielka, — wszechmocna, rozpanoszyła się ona wszędzie na dobre i już nawet weszła w przysłowie. Gdy spotkasz kogoś i zapytasz na przywitanie: „co słyhać?“ — każdy odpowie ci zawsze: „stara bieda.“ — Tak, stara jest ona, zakorzeniona, silnie wrosła w naszą ziemię, nieustępliwa. Cierpimy ją bezsilnie, z rezygnacją poddając się jej tyrańskim katuszom.

ясности, яку дає душі свідомість добре сповнених обов'язків, Господь піклується нами, нагороджує або карає нас — не забуваючи ніколи о тих, що з вірою глядять на Його зарядження, бачучи в них найвищу мудрість.

Хто в прочім без Бога зачинає, з чортом кінчає і ніколи не може бути певним успішности своїх починань. В Бозі наша надія, бо під Єго опікунчою рукою оминє нас завсігди незаслужена кривда.

Хтож в Бога вірить, той сповняти мусить одну з найважніших Єго заповідий, що дотичить любови ближнього. Нічо так не нищить і не руйнує як ненависть. В ненависти є жерело всілякого зла, з ненависти родяться війни, що нищать цілі народи їхні дорібки господарчі — через ненависть впадається в неволю — ведучи опісля життя безпанської собаки. Натомість любов ближнього лучить, скріпляє нас та дає силу і певність спокійного завтра.

Чи ж ми переживалиб тут на області східної Малопольщі тільки економічного горя, наколиб ми сини одної землі, що тут зросли і виховались Поляки і Русини, Ендеки і Зедноченє Люду, Пястівці і Визволєнці, Стапінці, Ундовці і Старорусини, Сельроби і Хлібороби і т. и., наконєць рільники на більше чи менше моргах землі, разом старалися о спільне добро. Инакше виглядалаби матеріальна сторона нашого життя!

Если запитаємось всі вище згадані партії, яка їх ціль, всі безперечно скажуть, що охорона рільника. Дійсно, колиб тій ідеї привічувала любов ближнього, а не ненависть, якже красно виглядалаби егзистенция того Рільника. Тимчасом кожда партія зміряє в иншим напрямі, наче ті чотири коні, яких запряжено до плуга з чотирох сторін — землі не зорають а плуг розірвуть. Роздрібнені на всілякі партії, поганяні в ріжних напрямках, запалені в братній борбі, одно робимо спільно нарікаємо і плачемо над своєю долею і нуждою.

Ой бо біда у нас велика, всемогуча, розпаношилась всюда на добре — так що увійшла в приповідку. Як запитаєш, що чувати — все чуєш „стара біда“. Так стара она, закорінена сильно, вросла в нашу землю Терпимо безсильно і піддаємось її власти.

Чи є який ратунок проти неї? Є — дуже простий!

Відносини які витворились по війні світовій, виказали найліпше, що в кождім случаю сила є рішучою — без неї найкращі ідеї мусять впасти, не вільно нам ходити люзом, бо відносини наказують лучитись разом в організації, котрі будуть хосенно боротись о поправу долі.

Не лиш закордон але і ціла Польша зрозуміла отсю конечність, приступаючи до акції лученя ся. І показалось, що ті, котрих в нашій суспільности є найменше, ті в більшій часті найбільшій, перші дали добрий примір

Czy jest jednak przeciw tej biedzie ratunek? Jest! Nawet bardzo prosty!

Stan rzeczy, jaki wytworzył się po wojnie światowej, wykazał nam najdowodniej, iż siła w każdym wypadku jest decydująca, — że bez niej upaść muszą najszlachetniejsze nawet ideały, — że nie wolno już chodzić luzem, w pojedynkę, bo sytuacja nakazuje grupowanie się w zespoły wielkie, by temsamem nabrać mocy, dającej możność pomysłnej walki o byt.

Nietylko zagranica, ale nawet cała Polska zrozumiała tę konieczność, przystępując odrazu do akcji łączenia się. I oto okazała się rzecz dziwna, iż ci, których w społeczeństwie naszym jest najmniej, ci niejednokrotnie najbiedniejsi, pierwsi dali dobry przykład.

Rzućmy okiem w kraj, a przekonamy się, iż niema poprostu jednego zawodu, który nie byłby zorganizowany w jedną całość, z zamkniętym przystępem doń dla ludzi innych fachów. — Rzućmy okiem w kraj, a przekonamy się, iż inni odrzucili precz właśnie partyjne, jakoteż narodowe tam, gdzie chodzi o chleb codzienny i wywalczenie sobie poprawy doli. — Rzućmy okiem w kraj, a spotkamy dziesiątki całe przykładów, iż ci, którzy stworzyli związki zawodowe, potrafili niejednokrotnie przeprowadzić takie zmiany w ogólnym ustroju społecznym, czy prawodawczym, które wyszły im na dobre.

Rzecz rozumiała, że nie jakieś tam poszczególne organizacje powiatowe, względnie wojewódzkie, mają tę siłę głosu, — nie drobne cząstki organizmu, — lecz wszystkie jednostki odnośnego zawodu, zebrane z kraju w jedną całość. Mąż przy mężu, ramię przy ramieniu, ławą wielką idą oni po swoje, a każda ich akcja kończy się zawsze sukcesem, gdyż związek, liczący miliony członków, posiada przecież egzekutywy, by zmusić opornych do ustępstw na jego korzyść. Wiadomo, że jeden palec nikogo nie przerazi, lecz zgarnięta pięść przedstawia już pewną siłę, zaś tych pięści miliony tworzą moc, która musi zwyciężyć i zwycięży!

Robotnicy fabryczni, górnicy, kolejarze, nauczyciele, adwokaci, lekarze, drukarze, inwalidzi, urzędnicy, dziennikarze i t. d., wszyscy mają swoje organizacje zawodowe. W połowie grudnia 1927 r. założyli nawet swój związek rabini. A zresztą, pocóż dalej szukać przykładów, gdy w Krakowie nawet żebracy, ci rzekomo najbiedniejsi, zrozumieli również konieczność organizacyjną, łącząc się razem w związek, co też sobie teraz bardzo chwala.

Wedle statystyki państwowej, wszystkie powyżej wymienione zawody, stanowią tylko $\frac{1}{8}$ część ogólnego podziału ludności Państwa, — resztę zaś, $\frac{2}{3}$ -cie, t. zn. 20 milionów dusz, stanowią wyłącznie rolnicy. Cóż to za moc, co za potęga!

Co jednak robi tych dwadzieścia milionów?

Przedewszystkiem podzieliło się na poszczególne grupy narodowościowe i polityczne, stwarzając dziesiątki całe organizacyj, które też nie mogą niczego u Rządu uzyskać. Piękną jest wprawdzie idea gospo-

Гляньмо кругом а переконаємось, що нема ніякого звання, котре не булоби zorganizоване, з зачиненим приступом для інших фахів. Гляньмо доокола, а переконаємось, що інші відкинули всілякі зависти партийні і національні, там де ходить о хліб щоденний і здобуте собі ліпшої долі. Гляньмо доокола а стрінемо десятки примірів, що ті, котрі сотворили звязки заводові могли нераз перепровадити такі зміни в загальнім устрою суспільнім чи законодавчим, котрі їм вийшли на добре.

Річ зрозуміла, що не якісь там поодинокі організації повітові чи воевідські мають ту силу, але всі одиниці даного звання, зібрані з краю в одну цілість. Муж при мужу, рамя при рамени, лавою великою ідуть они по своє, а кожда їх акция кінчить ся подвигом, тому що звязок числячий міліон членів, має егзекутиви, щоби присилувати опірних до уступств на свою користь. Відомо, що оден палець нікого не перестрашить, але сильний кулак представляє силу — а міліони, могутність, котра мусить побідити!

Робітники фабничні, гірники, залізничники, учителі, адвокати, лікарі, друкарі, інваліди, урядники, дневникарі і т. и. всі мають свої організації. В половині грудня 1927 р. засновали свій звязок навіть рабини. Але нащо далеко шукати примірів — таж у Кракові жебраки завязали організацію і дуже собі це хвалять.

Після статистики державної всі згадані звання становлять $\frac{1}{8}$ часть загального поділу населення Держави, решта $\frac{2}{3}$ то є 20 міліонів душ, становлять виключно рільники.

Шож се за сила — що за могутність!

Але що робить тих 20 міліонів?

Передовсім поділили ся на поодинокі групи національні і політичні творячи десятки організацій, котрі не можуть нічого вибороти у Правительства.

Красна є ідея господарча кождої групи — приспорює багато користи рільникам, та брак єї найважнішого атута — іменно сили єдности.

Дати єї може однаковож Звязок Заводових Рільників, котрий стоїть понад всіми організаціями рільничими, не тільки їм не приносячи шкоди, але навіть помагаючи, ту могутність може дати наш Звязок, бо в єго заснованню виключено всіляку політику, колотнечі національні і приватні, ставляючи на першім місци економічне і господарче добро Рільників.

Пора зірвати з дотеперішною фалшивою традицією, мусимо всі злучені в Звязку Заводових Рільників зрозуміти грозу нашої ситуації — а Бога і любов ближнього маючи в серці зуміємо згнобити ту страшну змору біди, ідучи триумфально до сонця добробуту!

darczą każdej z tych grup, — czynią one wiele dobrego Rolnikom, lecz niestety brak im najważniejszego atutu, mianowicie siły jedności.

Dać ją może jednakże Związek Zawodowych Rolników, który stoi ponad wszystkimi organizacjami rolniczymi, nietylko im nie szkodząc, ale nawet popierając, — tę moc może dać wyłącznie nasz Związek, bo już w jego założeniu wykluczona została wszelka polityka, waśnie narodowe i prywata, na pierwszym miejscu stawiając dobro ekonomiczne i gospodarcze Rolników. Czas najwyższy zerwać z dotychczasową fałszywą tradycją, musimy bowiem wszyscy, w Związku Zawodowych Rolników złączeni, zrozumieć grozę naszej sytuacji, — a Boga i miłość bliźniego mając w sercu, potrafimy zgniebić tę straszłą wiedźmę biedę, trjumphalny pochód zaczynając ku słońcu dobrobytu! Każdy, kto tylko na roli pracuje, lub z pracy na roli żyje, musi należeć do Zw. Zaw. Roln., by Przedstawiciel nasz w Warszawie mógł w potrzebie zawołać:

— Tego żąda dwadzieścia milionów Narodu!

Istota Związku Zawodowych Rolników.

Prace organizacyjne rozpoczynamy od kilku decydujących ośrodków gminnych w każdym Powiecie. W tych ośrodkach, na zebraniach, specjalnie w tym celu zwołanych, po przedstawieniu celów naszego Związku, dajemy inicjatywę do wyboru Zarządów Okręgowych Związku Zawodowych Rolników, w tem zrozumieniu, że terenowi pracy powyższych Zarządów podporządkowujemy wszystkie okoliczne gminy, będące pod większym, lub mniejszym wpływem wspomnianych ośrodków.

Ponieważ pierwszym zadaniem powowybranych Zarządów jest werbowanie Członków Związku, przeto wysuwa się na pierwszy plan konieczność, aby w tych Zarządach, każda gmina, należąca do ośrodka, dalej każda narodowość i każdy, choćby najdrobniejszy odcień polityczny rolników danej grupy, znalazł swego przedstawiciela, tak, by nie było ani jednego rolnika w odnośnym Okręgu, któryby w Zarządzie nie posiadał swego męża zaufania.

Tego rodzaju Zarząd, — którego liczba, ze względu na cele, jakie ma narazie spełniać, nie może ulegać opraniczeniu, — wybierają ze swego łona: Przewodniczącego, jego Zastępcę, Sekretarza i Skarbnika, co stanowi Wydział, — ponadto zaś poza Przewodniczącym, dwu Delegatów na Zjazd Powiatowy Zarządów Okręgowych, z grona wybranego Zarządu.

Prezesi i Delegaci Zarządów Okręgowych zjeżdżają się w dniu z góry oznaczonym w mieście powiatowem i wybierają ze swego grona Zarząd Powiatowy. Powinien on mieć taką ilość Członków, aby o ile możności wszystkie ośrodki Powiatu, a nadto wszystkie narodowości, jakoteż odłamy ekonomiczne i polityczne, znalazły w nim swych mężów zaufania. Zarząd wybierają: Przewodniczącego, 1—3 Wicepreze-

Кожний, хто на рілі або з праці на ній жиє, мусить належати до Заводового З'язку Рільників, щоби представитель наш у Варшаві міг в потребі закликати:

Того жадає дваццять мільонів Народа!!

„Право Рільника“ є одиноким тижневником безпартійним, хоронячим права Рільника.

Єство З'язку Заводових Рільників.

Праці організаційні розпочинаємо від кількох децидуючих осередків громадських в кождім Повіті. В тих осередках, на зібраннях спеціально в тій цілі скликаних, по представленю цілей нашого З'язку даємо ініціативу до вибору Округних Зарядів З'язку Заводових Рільників в тім зрозуміню, що области праці повисших Зарядів підпорядковуємо всі околичні громади, що стоять під більшим або меншим впливом згаданих осередків.

Тому, що першим завданем ново вибраних Зарядів вербувати членів для З'язку висувається на перший плян konieczність, щоби в тих Зарядах кожда громада, що належить до осередка, кожда народність і кождий хотяйби найдрібніший відтін політичний рільників тої групи, знайшов свого представника, так, щоби не було ані одного рільника у відноснім Окрузі, котрийби в Заряді не мав свого мужа довіря.

Того рода Заряд, котрого число з огляду на ціль, яку має на разі сповняти, не може підлягати обмеженню, вибирає з поміж себе Предсідателя, его Заступника, Секретаря і Скарбника, що становить Виділ, крім того поза Предсідателем двох Делегатів на Зїзд Повітовий Зарядів Округних з посеред вибраного Заряду.

Предсідники і Делегати Зарядів Округних зїздяться в дни з гори означенім в місті повітовім і вибирають з поміж себе Заряд Повітовий. Повинен він мати тільки членів, щоби о скілько можливе всі осередки Повіта, дальше всі народности, як також відлони економічні і політичні знайшли в них твоїх мужів довіря. Заряд вибирає: Предсідателя, 1—3 Містопредсідателів, Секретаря і Скарбника, що становить Виділ Заряду Повітового!

sów, Sekretarza i Skarbnika, co stanowi Wydział Zarządu Powiatowego.

Tak ukonstytuowany Zarząd przystępuje natychmiast do jaknajenergiczniejszej pracy, której zasadniczą podstawą jest biuro i jego kierownik, odpowiednio ukwalifikowany, a zatem i stosownie płacony.

Pierwszą pracą Wydziału jest dostarczenie Zarządowi Okręgowym: pieczętki, wszelkich potrzebnych druków i szczegółowych instrukcyj przy równoczesnym czuwaniu nad tem, aby te instrukcje były dokładnie wykonywane. Instrukcje przedewszystkiem powinny zawierać wezwanie do werbowania Członków i dążenia w tym kierunku, aby na terenie odnośnego Zarządu Okręgowego nie było ani jednego Rolnika, nie należącego do Organizacji. Dalej Zarządy Okręgowe muszą starać się w najkrótszym czasie zorganizować samodzielne Zarządy we wszystkich gminach, należących do danego Okręgu, gdyż ideałem Organizacji jest dążność, iżby każda samodzielna gmina polityczna posiadała własny Zarząd Okręgowy Z. Z. R. — Równoległe z temi instrukcjami natury organizacyjnej, winne iść polecenia odnoszące się do pracy efektywnej, dającej pewne widoczne korzyści Członkom Związku, posiadającym legitymacje członkowskie. Nie wszyscy bowiem nasi Rolnicy są tak kulturalnie rozwinięci, aby zrozumieli odrazu potęgę Organizacji, bez natychmiastowych widocznych korzyści materialnych.

Do takich korzyści należy przedewszystkiem propagowana przez nas, a popierana przez Ministerstwo Rolnictwa, wzajemna asekuracja bydła i koni, — propaganda przeciw pieniactwu i dobrowolne sądy polubowne. Do takich korzyści należą umowy Pow. Zarządów Z. Z. R. z pewnymi adwokatami, którzy w specjalnie sumienny sposób będą prowadzili sprawy Członków Z. Z. R., czyniąc im daleko idące ułatwienia w honorarjach. — Do takich dalszych korzyści należą umowy Zarządów Pow. z pewnymi firmami handlowymi, które z pewnym opustem od ceny normalnej, będą sprzedawać naszym Członkom towar solidny. Wreszcie umowy z lekarzami, weterynarzami, geometrami i t. d. — Poza tem instrukcje Zarządów Pow. powinny zawierać sposób urzędowania Zarz. Okręgowych i Miejskowych, w tym duchu, aby raz na tydzień, najodpowiedniej w niedzielę, o godzinie ustalić się mającej przez nich, Sekretarz miejscowej Organizacji odczytał zebranim Członkom komunikaty Zarządu Powiatowego, a następnie protokołował wszystkie prośby obecnych, przesyłając natychmiast spis tychże do Biura Zarządu Powiatowego, gdzie kierownik tegoż załatwia wszelkie sprawy, odnoszące się do kompetencji powiatowych zbiorowo. W ten sposób oszczędza się Członkom Z. Z. R. trudu, straty czasu i kosztów wyjazdu do miasta powiatowego, załatwiając niejednokrotnie sprawę, której niejeden, po zwalczeniu wszelkich przeszkód, a czasem nawet i upokorzeń, nie jest w możności pomyślnie załatwić, wskutek swej niezdarności. Oczywiście za wykazaniem się legitymacją członkowską, może Członek Z. Z. R. i bez-

Так уконституований Заряд приступає до як найенергічнійшої праці, для котрої підставою є бюро, его Управитель, відповідно кваліфікований тим то з відповідною платнею.

Першою працею Виділу подбати для Зарядів Окружних о печатки, всілякі потрібні друки і потрібні інструкції при рівночасній увазі, щоби ті інструкції були точно виконувані. Інструкції передовсім повинні містити в собі візвання до вербовання Членів, і стремління в тім напрямі, щоби на области відносного Заряду Окружного не було ані одного Рільника, що неналежить до Організації Дальше Заряди Окружні мають постарати ся в найкоротшій часі zorganizувати самостійні Заряди у всіх громадах приналежних до того Округа, тому, що ідеалом Організації є стремління, щоби кожда самостійна громада політична посідала власний Заряд Окружний З. З. Р.

Рівночасно з теми інструкціями натура організаційної повинні іти накази, що відносяться до праці ефективної, яка дає певні, видимі користи членам Зв'язку, котрі мають легітимациї членські. Бо не всі наші рільники є так культурно розвинені, щоби зрозуміли відразу могутність організації без сейчасових видимих користий матеріальних.

До таких користий належить передовсім пропагована через нас, а попирана через Міністерство Рільництва взаємна асекурація худоби і коний, борба з протяжними процесами і добровільні суди полюбовні. До таких користий належать умови Тов. Зарядів З. З. Р. даючи їм далеко ідучі угодніння в гонораріях. До таких дальших користий належать умови Зарядів Пов. з декотрими фірмами торговельними, котрі з деяким опустом від ціни нормальної будуть продавати нашим членам солідний товар. В кінці умови з лікарями — ветеринарами, геометрами і т. д. Крім сего інструкції Зарядів Пов. повинні містити в собі спосіб урядовання Окружних і Місцевих Зарядів в тім дусі, щоби раз на тиждень, найвідповіднійше в неділю о годині визначеній через них Секретар Місцевої організації відчитав зібраним членам комунікати Заряду Повітового, а дальше протоколував всі просьби присутних пересилаючи сейчас спис тих просьб до бюро Заряду Повітового, де Управитель тогож цологодить збірно всякі справи, котрі відносяться до компетенції повітових. В той спосіб заощаджується членам З. З. Р. труду, втрати часу і коштів поїздки до повітового міста, лагодячи неоднократно справу, котру не оден по поборенню всяких перепон, а часом навіть упокорень, не є в силі успішно залагодити ізза своєї незарадности. Очевидно за оказаннем членської легітимациї, може член З. З. Р. безпосередно звернути ся о поміч до секретаря повітового. справи, котрі належать до властей Воевідських і висших збирає управитель бюро і пересилає до Заряду Воевідського.

pośrednio udać się o pomoc do Sekretarza Powiatowego.

Sprawy odnoszące się do Władz Wojewódzkich i wyższych zbiera Kierownik Biura i przesyła je do Zarz. Wojewódzkiego.

Dlatego też właśnie zachodzi potrzeba dalszej organizacji Zarządów Powiatowych w jedną organizację Wojewódzką.

W tym celu Prezesi i po dwu Delegatów z każdego Zarządu Powiatowego, zjeżdżają się w mieście Wojewódzkim dnia oznaczonego, wybierając Zarząd Wojewódzki, składający się z Prezesa, 1—3 Wiceprezesów, Sekretarza i Skarbnika. Biuro Zarządu Wojewódzkiego musi mieć również odpowiednio kwalifikowanego i płatnego Kierownika, stałe urzędującego, który załatwia wszystkie sprawy, nadesłane przez Zarządy Powiatowe, leżące w kompetencji Władz Wojewódzkich. Inne zaś zbiera, opatruje poleceniem Wydziału, lub Prezesa i przesyła go Prezydjum Rady Naczelnej w Warszawie.

Stąd też zachodzi końcowa potrzeba organizacji Zarządów Wojewódzkich w jedną Krajową Radę Naczelną Związku Zawodowych Rolników. W tym celu Prezesi Zarządów Wojewódzkich i po dwu Delegatów z każdego Zarz. Wojew. zjeżdżają się oznaczonego dnia w Warszawie, gdzie wybierają Radę Naczelną Z. Z. R., ta zaś wybiera Prezydjum Rady Naczelnej Z. Z. R. w skład którego wchodzi: Prezes, 2—3 Wiceprezesów, Sekretarz i Skarbnik.

Prezydjum Rady Naczelnej musi mieć biuro złożone z odpowiednio ukwalifikowanego Kierownika i takichże urzędników. Udziela ono instrukcyj Zarz. Wojewódzkim, kontroluje ich wykonywanie i ułatwia wszelkie postulaty, jakie mu prześlą Zarządy Wojewódzkie. Sprawy odnoszące się do Rządu, lub pojedynczych jego resortów, załatwi sam, lub przedłoży odpowiednim czynnikiem, jako postulat całego zrzeszonego rolnictwa Państwa, tembardziej, jeśli będzie chodziło n. p. o zmianę ustawodawstwa.

Oto jest droga, którą głos słuszny najdrobniejszego rolnika, z najbardziej nawet zapadłego kąta Rzeczypospolitej, dostanie się niechybnie ze wzmoczoną siłą tam, gdzie należy. I oto jest istota głowa naszej Organizacji.

Różnicę od jakiegokolwiek interwencji poselskiej stanowi po pierwsze to, że głos taki może otrzymać inicjatywę raz na tydzień i to w każdej najmniejszej wiosce, a nie raz na kilka lat i to tylko tam, gdzie poseł z okazji kandydowania, albo sprawozdania poselskiego, spotyka się ze swymi wyborcami. Drugą rzeczą jest to, iż głos najuczciwszego i najbardziej sprawie rolnej oddanego posła, czy stronnictwa politycznego, nie będzie nawet w setnej części tak silny, jak głos zrzeszonych 20 milionów Rolników, przez usta Prezydjum Rady Naczelnej Z. Z. R.

Teraz następuje finansowa strona agend Organizacji. Koszta te są minimalne, gdyż polegają na

Тому то заходить потреба дальшої організації Зарядів Повітових в одну організацію Воевідську.

В тій цілі Предсідники і по двох Делегатів з кожного Заряду Повітового, зїздяться в місті воевідським в назначепу днину, вибираючи Заряд Воевідський, що складається з Предсідника, 1—3 містопредсідників, Секретаря і Скарбника. Бюро Заряду Воевідського мусить мати рівнож відповідно кваліфікованого і платного управителя стало урядуючого, котрий полагоджує всі справи надіслані через Заряди Повітові, що лежать в компетенції властей Воевідських. Інші знова справи збирає, осматрює порученням Відділу або Предсідника і пересилає до Президії Начальної Ради у Варшаві.

Звідси то береться окончна потреба організації Зарядів Воевідських в одну Краєву Radу Начальну Звязку Заводових Рільників. В тій цілі предсідники Зарядів Воевідських і по двох делегатів з кожного Заряду Воевідського зїздяться в означений день у Варшаві, де вибирають Начальну Radу З. З. Р., а та вибирає Президию Начальної Ради З. З. Р., в якій склад входять: Предсідник, 2—3 містопредсідників, Секретар і Скарбник.

Президия Начальної Ради мусить мати бюро, зложене з відповідно укваліфікованого управителя і такихже урядників. Уділяє она інструкції Зарядам Воевідським, контролює їх виконування і улекшує всілякі постуляти, які до неї пересилають Заряди Воевідські. Sprawy, що відносяться до Правительства або поодиноких его ресортів полагодить сама, або предложить відповідним чинникам, яко постулят цілого злученого рільництва Держави тимбільше, наколи буде ходило приміром о зміну законодавства.

Ось дорога, котрою слухний голос найдрібнішого рільника з найбільше навіть зпалого кута Річипосполитої дістанеть ся нехибно з могутчою силою там, де належить. І то є головне ество нашої організації. Ріжницію від якоїнебудь інтервенції посольської становить, по перше то, що голос такий може отримати ініціативу раз на тиждень і то в кождім найменшій селі, а не раз на кілька літ і то там, де послы з okazji кандидовання, або звіту посольського здибається зі своїми виборцями. Другою річею то, що голос найчеснійшого і найбільше справі рільній відданого посла, не буде навіть в сотній часті так сильний, як голос сполучених 20 мільонів Рільників через уста Президії Ради Начальної З. З. Р.

Тепер слідує фінансова сторона агенд Організації. Кошта ті є мінімальні, тому що полягають на одержанню одного управителя Бюра Повітового на Повіт, одного управителя Бюра Воевідського на Воевідство і скромного Бюра центрального Начальної Ради у Варшаві. Ідеалом Організації є то, щоби скромні вкладки, наколи їх будуть складали мільйони, вистарчили на всі кошта згаданих бюр.

utrzymaniu jednego Kierownika Biura Powiatowego na powiat, jednego Kierownika Biura Wojewódzkiego na Województwo i skromnego Biura Centralnego Rady Naczelnej w Warszawie. Idealem organizacji jest to, aby skromne wkładki, kiedy je będą składać miliony, wystarczyły na wszystkie koszta wspomnianych Biur.

Stwierdzamy wreszcie, że celem naszej Organizacji jest pomoc licznym istniejącym stowarzyszeniom rolniczym w ich celach, a nigdy jakakolwiek konkurencja na tych polach, na których one pracują, choćby nawet ta praca dziś, wskutek braku jednolitej organizacji rolniczej, nie była jeszcze wydarna. My nie chcemy burzyć, przystępując do budowy!

Postulaty Z. Z. R.

Podczas dotychczasowego organizowania Okręgowych Związków Zawodowych Rolników na terenie Województwa Stanisławowskiego, a także i innych Województw, poruszane były przez uczestników zebrań liczne bolączki, które trapią Rolników. Głównie chodziło o niektóre ustawy, wprowadzone w życie przez ludzi niefachowych, stojących ongiś na odpowiedzialnych stanowiskach rządowych. Referenci Z. Z. R. skrzętnie notowali wszelkie zażalenia Rolników i dziś przygotowana już została pierwsza serja żądań, które mają być przedłożone Rządowi Marszałka Piłsudskiego w imieniu wszystkich zorganizowanych w Z. Z. R. Rolników.

Oto one:

1) W sprawie asekuracji ogniowej obniżyć stawkę, a podnieść wartość, asekurowanych budynków, regulując sprawę z poprzednich lat.

2) Obniżenie taryf kolejowych na nawozy sztuczne, oraz na zboże siewne, czy konsumpcyjne, dla gmin dotkniętych klęskami elementarnymi, stwierdzonymi przez Starostwa. (Przykładem niech służą ofiary powodzi, specjalnie Małopolski Wschodniej, w jesieni 1927 r.).

3) Uzyskanie kredytów długoterminowych w Banku Gospodarstwa Krajowego, albo Rolnym, dla rolników i właścicieli realności po wsiach, lub mniejszych miasteczkach, pozbawionych do tego czasu wszelkiej pomocy kredytowej. (Od czasu ukończenia wojny, ruch budowlany tylko częściowo odżył po większych miastach, bo dla budowania po wsiach i małych miasteczkach źródeł kredytu niema).

4) Jaknajdalej idące ograniczenie opłat jarmarcznych od fur i postojowego. (Chodzi tu nietylko o zmniejszenie tych, aż nadto wygórowanych opłat, ale też i o wstrzymanie dalszych podwyżek, uchwalanych bezustannie przez władze komunalne).

5) Ułatwienie i uzyskanie kredytów na cele melioracyjne, a w szczególności na drenowanie.

6) Ogłaszanie urzędowe na wszystkich targowiskach cen orientacyjnych na zboże i żywą wagę bydła, czy nierogacizny, celem uchronienia ludności rolniczej

Стверджуємо в кінці, що цілею нашої організації помочи численним існуючим стоварищенням рільничим в їх цілях, а ніколи яканебудь конкуренція на тих полях, на котрих они працюють, хотяби та праця нині в наслідок браку одноцільної організації рільничої не була еще видатна.

Ми не хочемо руйнувати, приступаючи до будови!

Поширюйте „Право Рільника“.

Постуляти З. З. Р.

Підчас дотеперішнього організування Округних Зв'язків Заводових Рільників на області Станіславівського Воевідства а також і інших Воевідств обговорювали учасники зібрань всілякі болячки, котрі дошкулують Рільникз. Головно ходило о деякі закони введені в життя людьми нефаховими, що занімали колись відвічальні становиска державні. Референти З. З. Р. доайливо списували всякі зажалення Рільників і сьогодні приготовано вже першу серію жадань, що має бути предлжана Правительству Маршалка Пілсудського в імени всіх Рільників зорганізованих в З. З. Р.

Ось вони:

1) В справі огневої асекурації обнизити ставку а піднести вартість асекурованих будинків, управильнюючи справу попередних літ.

2) Обниженне залізничої тарифи для перевозу штучних навозів, збіжа сівного чи консумційного для громад побитих елементарними втратами, ствердженими через Староство. (Приміром хай стануть жертви повені передовсім східної Малопольщі, в осені 1927 р.).

3) Одержанне довгоречинцевих кредитів в Банку Господарства Краєвого або Рільнім, для рільників і власників реальностей по селах або менших місточках, позбавлених доси всякої кредитової підмоги. (Від часу укінчення війни рух будівляний віджив лише частинно і то по більших містах, бо немає на отсю ціль кредиту для сіл і менших місточок).

4) Далеко ідучі обмеження ярмаркових оплат від фір і постійового. (Ходить ту не лише о зменшенне тих так дуже високих оплат, але також о здержанне дальших підвижок, заедно переводжених властями комунальними).

5) Удогідненне і одержанне кредитів на цілі меліорацийні, а головно на дренаванне.

6) Урядове проголошуванне на всіх торговицях ориентацийних цін на збіже та жину вагу худоби, беврог, а то для охорони рільників перед

od wyzysku handlarzy. Zboże i bydło ma być kupowane na wagę, a nie na oko.

7) Określenie obowiązku do urządzenia gnojowni w pewnym naznaczonym terminie, ale przyznanie równocześnie specjalnych kredytów na zakup cementu. (Dla wielu małorolnych jest wprost niemożliwością wykonanie rozporządzenia p. Ministra Spraw Wewnętrznych, dotyczącego urządzenia gnojowni, bez udzielenia im kredytu na cement. Kredyt musi być dłuższy).

8) Zwolnienie od formy aktu notarialnego, kosztującego bardzo dużo biorących pożyczkę długoterminową w Banku Rolnym, a zastąpienie tegoż aktu skryptem dłużnym, podpisanym i legalizowanym w sądzie, czy też u notariusza, oraz objęcia różnicy kursu listów zastawnych na fundusz skarbowy, przy pożyczkach włościańskich poniżej 2.000 zł. (Znaczne ułatwienia przy uzyskiwaniu wymienionych pożyczek i przyśpieszenia podjęcia gotówki, będzie można dziś uzyskać przez Zarządy Powiatowe Z. Z. R.).

9) Wydanie obowiązujących umiarkowanych taryf na czynności geometrów przy komisjach sądowych w sprawach włościańskich. (Sędzia, biorący udział w takiej komisji bierze tylko 15 zł., gdy natomiast adwokaci i geometry żądają nawet po 150 zł.).

10) Zmiana ustawy w sprawie opłat skarbowych od przeniesienia własności, w tym kierunku, aby opłaty te płatne były w ciągu jednego roku, w czterech ratach kwartalnych i aby kary za zwłokę nakładane były dopiero w razie niezapłacenia raty. (Obecnie opłaty od przeniesienia² muszą być wpłacane do 21 dni, zaś spóźnienie się, choćby jednodniowe, powoduje karę w wysokości pięciokrotnej³ od dotyczącej opłaty)

11) Obniżenie podatku spadkowego po rodzicach i rozłożenie go na raty,

12) Uniemożliwić w drodze rozporządzenia fałszowanie nawozów sztucznych i sprzedawania tychże tylko według procentu zawartości kupowanego składnika. W każdym powiecie powinna być rządowa stacja badania nawozów na zawartości chemicznych sił składników.

13) Wstrzymać przywóz do Państwa koniczyn zagranicznych, nie wytrzymujących wpływu naszego klimatu.

14) Wstrzymać zezwolenie na wywóz zagranicę wszelkich pasz treściwych, których obecnie dostać nie można, lub też są do nabycia po wygórowanych tylko cenach.

15) Wprowadzić więcej do powiatów ogierów i buhai rządowych, dla podniesienia jakości naszego inwentarza.

Oto są pierwsze postulaty, o których uzyskanie u Rządu walczyć będzie natychmiast Rada Główna Z. Z. R. w Warszawie. Wierzymy szczerze, że choćby ze względu na obecną już nawet siłę naszej Organizacji, muszą one być pomyślnie załatwione. Rzecz zrozumiała, że natychmiast wejdą potem na tapet

гандлярським визиском. Збіжжє і худоба має бути купована на вагу а не на око.

7) Очеркненне обов'язку урядження гноївок в означенім терміні, але рівночасне признание спеціального кредиту на закупно цементу. (Для більшої частини малорільних є неможливим до переведення розпорядок п. Міністра Spraw Wewnętrznych, відносно уладження гноївок, без уділення кредиту на цемент. Кредит мусить бути довший).

8) Звільнення від форми акту нотаріального дуже коштовного тих, що затагають довгоречинцеву позичку в Банку Рільнім, а заступлення тогож акту довжним скриптом підписаним і легалізованим в суді чи у нотаря, та обняття ріжниць курсу листів заставних на фонд скарбовий, при позичках селянських понизше 2.000 зл. (Велике улєкшення при одержанню згаданих позичок і успішне підняття готівки, буде можна нині осягнути через Заряди Повітові З. З. Р.).

9) Виданне обов'язуючих уміркованих тариф для геометрів при комісіях судових і справах селянських. (Судия присутний в комісіях бере 15 зл., а адвокати і геометри жадають навіть по 150 зл.).

10) Зміна закона дотичного оплати скарбової від перенесення власности в тім напрямі, щоби оплати сі платні були на протягу одною року, в 4 ратах чвертьрічних і щоби кари за проволоку накладано аж в разі незапачення рати. (Теперішні оплати від перенесення мусять бути вплачені до 21 день — опізнення хочби 1 днєвне потягає кару в 5 кратній висоті дотичної оплати).

11) Обниження спадкового податку по родичах і розділення його на рати.

12) Унеможливити дорогою розпорядку фалшування штучних навозів і продаж їх тільки після проценту умістности купованого складника. В кождм повіті повинна бути державна стація прослідження навозів дотично умістности хемічних складників.

13) Повздержати привіз закордонної конюшини, що не надається до нашого підсоння.

14) Повздержати дозвіл на вивіз за кордон всяких змістових паш, яких тепер не можна дістати, або які можна набути тільки за високими оплатами.

15) Впровадити до повітів більше огерів і бугаїв державних, для піднесення якости нашого інвентаря.

Ось перші постуляти, о переведенне котрих старатись буде головна Рада З. З. Р. у Варшаві. Віримо щиро, що хочби з огляду навіть на теперішню вже силу нашої Організації, мусять бути они полагоджені по нашій слушній думці. Річ зрозуміла, що в слід за тим прийдемо до дальших болячок рільничих, котрих прецінь так багато. Звільна і витревало борячись, мусять Рільники отримати все, що потрібне до піднесення їхнього

i dalsze bołączki rolnicze, których jest przecie tak wiele. Zwolna i wytrwale walcząc, muszą Rolnicy użyć wszystko, co potrzebne im jest do podniesienia swego dobrobytu. Chodzi tylko o to, aby akcja była prowadzona jednolicie, jednym frontem, na całym terenie Rzeczypospolitej.

K. Z. Z. R. a Sejm, Rząd i Samorząd.

Zupełnie słusznie mógłby ktoś, ciekawością wiedziony, zapytać, jaki jest stosunek Związku Zawodowych Rolników do kierujących czynników rządowych, względnie samorządowych? Jest to bowiem kwestja bardzo ważna, której lekceważyć nie wolno. My stawiamy przeto rzecz jasno i otwarcie odrazu, aby uniknąć ewentualnie wszelkich późniejszych nieporozumień, tembardziej, że polityka nie ma do nas, ani też nigdy nie będzie miała przystępu.

Przedewszystkiem więc Sejm. Jako obywatele, idziemy wszyscy do urny wyborczej, by za wskazaniem swego sumienia głosować na tę listę, która nam się zdaje najodpowiedniejszą.

Radzimy tylko wybierać o ile możności rolników, iudzi uczciwych, którzy nasze bołączki znają i będą nas umieli zastępywać — a mamy nadzieję, że Rząd użyje swego wpływu w tym kierunku, aby tacy właśnie kandydaci na nich byli umieszczeni.

Wybieramy swoich posłanników, darzymy ich zaufaniem, czy jednak zawsze spełniają oni swe postulaty? Mieliśmy zresztą sposobność przekonać się o tem podczas ostatniej kadencji. Utało się od dawna powiedzenie, że Sejm jest taki, jakim jest Naród. Nieprawda! Naród nasz jest uczciwy, lecz o uczciwości tej zapominają niejednokrotnie ci, którym powierzyliśmy mandaty. Tam bowiem, w Warszawie, korzystając z okazji, większa część posłów myśli o swoim przedewszystkiem interesie, by zabezpieczyć sobie przyszłość na wypadek, gdyby nie udało im się więcej dostąpić zaszczytu reprezentowania Narodu, Wyborcy bowiem zawsze poznają się na farbowanych lisach i skoro raz dali się wywieźć w pole, idąc na lep nierealnych obietnic, przepędzają potem pałkami tego, który śmiało drogą kłamstwa sięgać po mandat. Zresztą sytuacja w Warszawie tak się zmieniła, iż posłom nie wolno już więcej chodzić po ministerstwach z protekcjami, zaczęli śmiejąc się nadzieją, by jakiś wybraniec ludu mógł coś zrobić na własną rękę i bez oparcia o wyborców. Stąd też logiczny wniosek, iż Związek Zawodowych Rolników, jeżeli będzie reprezentował 20 milionów ludności Państwa, jak tego pragniemy, większą w sobie moc mieć będzie, niż najsilniejsze nawet stronnictwo polityczne w Sejmie, za którym stoi tylko garstka zapaleńców. Zresztą Sejm trwa tylko lat pięć zaś Związek nasz nieprzerwaną pracą musi być wieczny!

A stosunek do Rządu? Patrząc przez pryzmat naszego interesu, każdy Rząd będzie musiał liczyć się z organizacyjną potęgą Rolników. Nasza Rada Główna

dobrobytu. Ходить тільки о те, щоби акция була переведена однозгідно одноцілим фронтом на цілій області Републики.

K. Z. Z. P. a Сойм, Правительство і Самоврядування.

Цілком слушно мігби хтось зацікавлений запитати, які є відносини Зв'язку Заводових Рільників до кермуючих чинників державних, чи самоврядних? Є то kwestія дуже важна, котрої не можна легковажити. Ми ставляємо kwestию ясно і отверто відразу, щоби не було ніякого непорозуміння, тим більше, що політика не має до нас приступу.

Передовсім Сойм. Яко горожани ідемо всі до урни виборчої, щоби за wskazанням свого сумління голосувати на ту листу, котра нам здається найвідповіднішою. Будемо тільки вибирати, о скільки можна рільників чесних; котрі наші болячки знають і будуть нас уміли заступати і маємо надію, що Управа державна буде впливати в тім напрямі, щоби такі кандидати на них були уміщені.

Вибираємо своїх післанників, обдаровуємо їх довірем, чи однак завсігди сповнять они свої постуляти. Ми мали спосібність переконати ся о тім підчас остатної каденції. Утерла ся віддавна приповідка, що такий є Сойм, який є Нарід.

Неправда. Нарід наш є чесний, але о чесности тій запоминають ті, котрим повірилисьмо мандати. Там у Варшаві користаючи з нагоди більша часть послів, думаючи передовсім о своїм інтересі, аби забезпечити собі будучність, наколиби не удалося їм більше доступити достоїнства репрезентувати Нарід. Виборці всі пізнаються на фарбованих лисах і коли раз дали ся вивести в поле ідучи на принаду нереальних обіцянок, проганяють опісля колом того, котрий посмів, дорогою ложи сягати по мандати. Впрочім ситуація у Варшаві так змінилась, що послам не вільно вже ходити по міністерствах з протекціями, впрочім смішною сталабся надія, щоби якийсь посол міг на власну руку щось зробити і без підпори виборців. З того впливає внесок, що Зв'язок Заводових Рільників, о скільки буде репрезентував 20 мільонів народа держави як того бажаєм, більшу в собі силу буде мати ніж найсильніша навіть сторонництво політичне в Соїмі, за котрим стоїть горстка загорільців. Сойм триває пять літ, а зв'язок наш працею без перерви, мусять бути вічний!

А відносини до Держави?

Дивлячись через призму інтересу, кожде Правительство буде числити ся з могутістю організації Рільників. Наша Головна Рада найде собі людий, котрі будуть у Правительства добре бачені, щоби дорогою найменшого опору дістати для себе

potrafi zawsze znaleźć sobie ludzi, dobrze widzianych w jednostronnym Rządzie, by drogą najmniejszego oporu uzyskać dla siebie wszelkie udogodnienia. Łatwiej bowiem trafić do kogoś przez jego przyjaciela, niż wroga, — zresztą nie zawsze dobrym jest system wywalczenia sobie czegoś zbyt dużą agresywnością, skoro dobrocią więcej nieraz można działać, tembardziej, gdy wolni od wszelkich zobowiązań politycznych, będziemy mogli każdemu śmiało spojrzeć w oczy. Jeżeli zaś chodzi o Rząd obecny, to jedno musimy zaznaczyć, iż Marszałek Piłsudski i jego Rząd pomajowy tyle okazali zrozumienia dla interesów rolnictwa, tak wyraźnie i odważnie zaraz po objęciu urzędowania przez usta Ministra rolnictwa Niezabytowskiego zażądał dla rolnika miejsca pod słońcem i takiej polityki agrarnej, aby rolnik nie tylko nie ginął pod ciężarami, nietylko nie wiązał końca z końcem, ale miał jeszcze i zysk ze swojej najcięższej pracy, — tyle w okresie minionych 1½ roku zrobił dla rolnictwa, a z pożyczki ostatniej dolarowej poza pierwszymi postulatami państwowymi stabilizacji złotego, całą pozostałą resztę przeznaczył na rolnictwo, tyle dotkniętym powodziami i gradami rolnikom, zwłaszcza w stronach naszych okazał pomocy i współczucia, że wyraźnie i stanowczo po stronie tego Rządu jako jego przyjaciele stajemy. Cieszymy się też jego poparciem, gdyż terazniejsi sternicy zrozumieci dobrobyt Państwa w dobrobycie Rolnika, a ponieważ my tylko o ten dobrobyt walczymy, przychodzą nam w dniach dzisiejszej organizacji z wybitną pomocą.

Wreszcie Samorząd. Wiemy, iż poszczególne Rady Powiatowe dysponują stale odpowiednimi funduszami na cele rolnicze. Znajdują się one jednak niejednokrotnie w niemiłym położeniu, nie mogąc się zdecydować, której z istniejących już obecnie organizacji rolniczych wyasygnować odpowiednią subwencję. Każda bowiem chce być najważniejszą i najpotrzebniejszą. Koliduje te mają zatem wiele ujemnych stron i absolutnie nie mogą nam wyjść na dobre. Muszą one jednak ustąpić wobec założenia Z. Z. R., który jednoczy pod swym sztandarem wszystkie stany rolnicze, bez różnicy narodowości i ideałów politycznych. Teraz więc Samorzady będą już wiedziały, komu tam, gdzie Związki Z. R. się rozwijają, mają asygnować pieniądze, aby nikomu nie zrobić krzywdy, na czem tylko zyska rozwój rolnictwa, zaś Z. Z. R. wszystkich sprawiedliwie obdzieli.

Tak więc i to pytanie zostało wyjaśnione, wszystkie niepewności usunięte.

О długотерминових pożyczках ипотечных.

Wszystkim rolnikom doskonale wiadomo, że żadne gospodarstwo rolne, bez względu na obszar, nietylko nie jest w stanie wytrzymać dzisiejszego procentu, który nawet w państwowych Bankach (Bank Gospodarstwa Krajowego, Państwowy Bank Rolny,

всілякі угодження. Лекше дійти до когось, через его приятеля, ніж через ворога. Тимбільше, що не все є добрий спосіб борби агресивної для чогось, накопи добротою більше вдіяти може, накопи ми вільні від всяких зобовязань політичних сміло можемо дивитися кождому в очи. О скільки ходить о теперішнє Правительство, то одно треба сказати, що Маршалок Пілсудській і его Правительство помаєє багато мали зрозуміння для інтересів рільництва, виразно і відважно зараз по обнятю урядовання через Міністра рільництва Незабітовського зажадали і для рільника місця під сонцем і такої політики аграрної, щоби рільник не лишень не гинув під тягарями, не лишень міг кінець з кінцем звязати, але мав ще зиск зі своєї найтяжшої праці, тільки в речинци минувшого 1½ року зробили для рільництва, а з'остатної позички долярової поза першим постулятом державним стабілізації золотого, цілу позисталу решту призначила для рільників, котрих навістила повінь і град передовсім в наших сторонах оказуючи поміч і співчутє так що виразно і рішучо по стороні того Правительства як його приятелі стаємо.

Тішимо ся також його попертем, тому що теперішні керманічі зрозуміли, що багатство Держави залежить від багатства рільника.

В кінці Самоврядування. Знаємо, що поодинокі Повітові Ради диспонуєть стало відповідними фондами на цілі рільничі. Находяться они нераз в прикрім положенню, не знаючи котрій з існуючих тепер організацій рільничих виасигнувати відповідну субвенцію. Кожда хоче бути найважнішою і найпотрібнішою. Колізії ті мають багато злих сторін і не можуть нам вийти на добре. Мусять они уступити коли заложено З. З. Р. котрий зединає під своїм прапором всі стани рільничі, без ріжниць нації і ідеалів політичних.

Тепер Самоврядування буде знало кому мають асигнувати гроші, там де З. З. Р. заложив ся, щоби нікому кривди не було, на чім лишень розвій рільництва зискає, а З. З. Р. обділить всіх справедливо. Так отже і те питаннє прояснено і усунено всі непевности

Поширюйте і передплачуйте „ПРАВО РІЛЬНИКА“.

Довгоречинцеві позички гіпотечні.

Всі рільники знаменито знають, що ніяке господарство рільне без огляду на его великість — не тільки не є в силі видержати нинішнього проценту, котрий навіть в державних Банках (Банк Господарства Краєвого, Державний Банк Рільний,

Polski Bank Komunalny), wynosi 9% rocznie, ale nawet łatwy i wielki kredyt wekslowy, czyli krótkoterminowy, jest dla rolnika w gruncie rzeczy raczej szkodliwym, niż przynoszącym pożytek. Rolnictwo bowiem, z natury rzeczy, — w przeciwieństwie do kupca, a nawet i przemysłowca, — ma okres gospodarczy całoroczny, zaś wszelkie wkłady w gospodarstwo, — specjalnie na obszarze Województwa Stanisławowskiego, Tarnopolskiego i Lwowskiego, dotkliwie zniszczonych wojną światową, — nie mogą się wrócić w krótkim czasie i amortyzują się dopiero za lat kilkanaście, lub conajmniej kilka.

Długoterminowy, a więc dziesięć — dwudziestu — względnie trzydziestoletni kredyt hipoteczny, był dotychczas właściwie dopiero w zawiązku. Jednak dzięki naciskowi przedewszystkiem tych Rolników, którzy już dziś są zorganizowani w Z. Z. R., sprawa kredytu długoterminowego zaczyna iść szybszym krokiem naprzód. Jak wiemy, sto kilkadziesiąt milionów złotych z pożyczki amerykańskiej, przyrzekł Rząd, — w zrozumieniu siły, potęgi i ważności rolnictwa dla całego Państwa, — udzielić rolnictwu w formie długoterminowych pożyczek hipotecznych, a to na cele wkładów w gospodarstwa rolne dla poprawienia gospodarki, na spłatę uciążliwych długów, spłaty rodzinne i na zakupno gruntów.

Pożyczek długoterminowych, na wyżej określone cele, udziela rolnikom, posiadającym poniżej 100 ha gruntu, Państwowy Bank Rolny, przyczem rolników, posiadających grunta w Województwie Lwowskim, Stanisławowskim i Tarnopolskim, dotyczy Państwowy Bank Rolny, Oddział we Lwowie, ul. Piłsudskiego l. 25.

Wiadomem jest jednak wszystkim, że samodzielne staranie się o pożyczkę jest zawsze bardzo utrudnione. Dlatego też Związek Zawodowych Rolników stara się, aby Członkom swym nieść w tym wypadku najdalej idącą pomoc i poparcie. Należy tylko zwracać się do Zarządów Powiatowych Z. Z. R., które udzielą wszelkich informacji i będą się starać gromadnie o pożyczki dla swych Członków, jak też szybkie ich załatwienie, co reprezentantom Związków solennie przyrzeczono.

Do naszych Czytelników.

Wierzmy, iż każdemu Członkowi Związku Zawodowych Rolników zależy na rozwoju naszego organu oficjalnego dla Małopolski Wschodniej, mianowicie „Prawa Rolnika“, gdyż pismo jest najlepszym wyrazicielem myśli ogółu.

Dlatego też zwracamy się z prośbą do wszystkich naszych Czytelników, by nam nadsyłali swoje artykuły, — w języku polskim, czy też ruskim, — dotyczące kwestyj społecznych i gospodarczych, z pominięciem jednakowoż spraw politycznych, czy narodowościowych. Zależy nam również na wiadomościach

Польський Банк Комунальний) виносись 9% річно, але навіть легкий і великий кредит векслевий або короткоречинцевий для рільника в сути річи радше шкідливим, чим пожиточним. Рільництво іменно з природи річи в противенстві до купецтва а навіть промислу розтягаєся на цілорічну господарку — а всі вклади в господарство, спеціально на області Воевідства Станіславівського, Львівського і Тернопільського, тяжко знищених світовою війною, не можуть повернутись в короткім часі і амортизують ся доперва за кільканадцять, або що найменше кілька літ.

Довгоречинцевий отже десяти, двадцяти чи тридцятилітний кредит гіпотечний, був доси властиво в завязку. Однак завдяки старанням тих Рільників, котрі вже нині є zorganizовані в З. З. Р. справа довгоречинцевого кредиту посувається скорійше вперед. Як звісно, стокількадесятя мільонів золотих з американської позички приобіцяло Правительство в слушнім зрозумінню сили, могутости і важности рільництва для цілої держави уділити рільництву у формі довгоречинцевих позичок гіпотечних, — а іменно на ціли вкладів в господарства рільні, на поправу господарки, на сплати утяжливих довгів, сплати родинні і на закупно ґрунтів. Довгоречинцеві позички на повишу ціль, уділяє рільникам, що мають менше чим 100 ha ґрунту. — Державний Банк Рільний — причім рільників, що мають ґрунта у Воевідстві Станіславівським, Тернопільським і Львівським обнимає Державний Банк Рільний — Відділ у Львові, вул. Пілсудського ч. 25.

Відома всім річ, що старання о тото позичку є з правила дуже утяжливі, тому Зв'язок Заводових Рільників несе своїм членам далекоідучу раду і поміч. Належить тільки звертатись до Повтових Зарядів З. З. Р., котрі уділять всяких інформацій і будуть старатись гromадно о негайне їх поладженне, як се приобіцяно репрезентантам Зв'язку.

Чи ти вже є членом „Союза Заводових Рільників“?

До наших Читачів.

Віriamo, що кождому членови Зв'язку Заводових Рільників залежить на поширенню нашого органу офіційного для Східної Малопольщі, іменно „Прав Рільника“ наколи письмо є найліпшим виразом думок загалу!

Проте звертаємось з прошеннем до всіх наших Читачів, щоби надсилали нам свої артикули в язюку польським і руським дотично kwestий суспільної, господарчої — з виключенем однак справ політичних і національних. Залежить нам також на відомостях льокальних, обговорюючих актуальні

lokalnych, omawiających aktualne przejawy życia wsi i miasteczek, zwłaszcza dotyczących organizowania się nowych Okręgów Z. Z. R. Korespondencyj na temat osobistych porachunków absolutnie umieszcząć nie będziemy.

Przy niniejszem zaznaczamy, że za wszelkie wydrukowane artykuły i wiadomości kronikarskie, będziemy płacić t. zw. wierszowe, po obliczeniach miesięcznych. Rękopisów nieprzyjętych do druku nie zwracamy i za nie nie płacimy.

Pozatem prosimy o rozpowszechnianie „Prawa Rolnika“, jakoteż werbowanie mu Prenumeratorów.

Wszelką korespondencję należy kierować pod adresem: Redakcja „Prawa Rolnika“ Wydział Powiatowy, Stanisławów. Listy i artykuły muszą być pisane czytelnie, a te ostatnie tylko na jednej stronie papieru.

Do Zarządów Powiatowych Z. Z. R.

Redakcja „Prawa Rolnika“ zwraca się z prośbą do wszystkich Zarządów Powiatowych Z. Z. R., aby najdalej do środy, każdego tygodnia, nadsyłały nam swoje oficjalne komunikaty i sprawozdania z działalności, celem zamieszczenia tychże w naszym piśmie. Od tego w znacznej mierze zależy pomyślny i szybki rozwój Związku Zawodowych Rolników, przyczem też znacznie będzie ułatwiana praca organizacyjna Zarządów Powiatowych. Listy należy adresować wprost do Redakcji.

Wysyłając pierwszy numer naszego pisma wszystkim Zarządom Okręgowym Zw. Zaw. Roln., prosimy p. Prezesów, aby zajęli się sprawą werbowania nam Abonentów, przesyłając odwrotnie przekazem pocztowym kwotę za prenumeratę pod adresem: „Prawo Rolnika“, Stanisławów, Rada Powiatowa I. p. Przy tej sposobności należy podawać szczegółowe adresy Abonentów.

Organizacja Powiatu Stanisławowskiego Z. Z. R.

Rozpoczęła w roku 1925 w Zachodniej Małopolsce przez Tadeusza Lubieńskiego, a przeniesiona z Zachodu na teren Województwa Stanisławowskiego praca organizacyjna Krajowego Związku Zawodowych Rolników, miała u nas swój początek dnia 11-go grudnia 1927 r. W tym to bowiem dniu Marszałek Powiatu Nisko, Dr. Stanisław Hofmokl, Członek Rady Głównej Z. Z. R., odbył w Stanisławowie przedwstępne konferencje z Przedstawicielami Rządu, jakoteż miarodajnymi działaczami ze sfer rolniczych. Rezultatem tych rozmów było to, że mając zapewnione życzliwe poparcie Rządu, już dnia następnego, to zn. w poniedziałek, dnia 12-go grudnia 1927 r. rozpoczęto efektywną pracę w powiecie.

Na pierwszy ogień poszedł Delejów, zorganizowany przez p. Rafała Cywińskiego. Wieś ta, ciesząca się w okolicy opinią wyroczni dla Innych, była najtrudniejszą do zdobycia. Mimo wszystko na zebraniu jawiło się około 300 włościan obu narodowości, z ks. Prob. Harasiewiczem i Dyrektorami szkół,

прояви життя сіл і місточок а іменно дотично організації Округних З. З. Р. Кorespondенції на тему особистих порачунків абсолютно заміщувати не будемо.

Отсим зазначаємо, що за всілякі видруковані артикули і відомости хронікарські будемо платити т. зв. вершове по обчисленнях місячних. Рукописів непринятих до друку не звертаємо і не платимо. Просимо о розповсюдження „Права Рільника“ як і зеднування передплатників!

Всіляку кorespondенцію належить адресувати до Редакції „Право Рільника“, Станіславів, Виділ повітовий. Листи і артикули мусять бути писані чітливо, а ті послідні на одній стороні аркуша паперу.

До Зарядів Повітових З. З. Р.

Редакция „Право Рільника“ звертає ся з просьбою до всіх Зарядів Тов. З. З. Р., щоб найдалше до середи кожного тиждня, надсилали справоздання і офіціальні комунікати, в ціли поміщення їх в нашім письмі. Від того в значній мірі залежить скорий розвиток Зв'язку Заводових Рільників, причім в значній часті буде улешнена праця організаційна Зарядів Повітових. Листи належить адресувати до Редакції.

Висилаючи перше число нашого письма всім Зарядам Округним З. З. Р., просимо п. Предсідників, щоб заняли ся справою вербовання нам передплатників, пересилаючи пренумерату під адресою: „Право Рільника“, Станіславів, Рада Повітова I. п. При цій спосібности належить подавати докладну адресу Передплатників.

Що зробив ти для розповсюдження „Союза Заводових Рільників“?

Організація

Повіта Станіславівського З. З. Р.

Розпочата в року 1925 у Західній Малопольщі через Тадея Лубенського, а перенесена з Заходу на области Воєвідства Станіславівського праця організаційна Краєвого Зв'язку Заводових Рільників, мала там свій початок, дня 11-го грудня 1927 р. В тім дни Маршалок повіта Ніско, Др. Станіслав Гофмокль, член Ради Головної З. З. Р. відбув в Станіславові передиступні конференції з Представителями Управи та міродайними діячами рільничими. По згаданій конференції, маючи принодіяну поміч Управи Державної, вже слідуячого дня, т. е. 12-го грудня 1927 р. розпочато ефективну працю в повіті.

На перший огонь пішов Деліїв зорганізований через п. Рафала Цивінського. Село то було трудне до здобуття. Мимощо на зібраню явилось 300 селян обох народностей з О. Пар. Гарасевичем і Управителями обох шкіл, польської і руської. Проводив зібраню п. Рафал Цивінський, ре-

polskiej i ruskiej, na czele. Przewodniczył zebraniu p. Rafał Cywiński, referowali zaś pp. Dr. Hofmokl i Insp. Lorenz. Po krótkiej dyskusji uchwalono założyć O. Z. Z. R., zaś Komisja Matka zaproponowała, zatwierdzony następnie przez zebranych następujący Zarząd: Rafał Cywiński (Prezes), Stefan Kiedyk, Józef Żurawicki s. Franciszka, Antoni Koryzma, Kazimierz Depa i Oteksa Chreptyk s. Wasyla. Inicjatywa K. Z. Z. R. została przyjęta z uznaniem i wdzięcznością.

Szczęśliwy początek został zrobiony, Rolnicy zrozumieli istotę swego interesu, — odtąd zaś, jakby na rzucone dobre hasło, w każdej miejscowości, gdzie zebranie zostało ogłoszone, gromadzili się, — mniej, lub więcej licznie, — Polacy, Rusini, a nawet i Żydzi. Wszystkie obozy polityczne stawały przy sobie, ramię przy ramieniu do obrad nad wspólną dolą rolnika, wszędzie uznawano zbożność idei K. Z. Z. R., postanawiając zakładać Okręgowe Związki. Serce radovalo się, obserwując fakt, iż jednak znalazła się wspólna platforma, prowadząca do miłości, zgody i pracy nad dobrobytem rolnictwa, bez względu na narodowość i na dotychczasowe podziały partyjne.

Dnia 13-go grudnia zorganizowano Marjampol, Jezupol i Krymidów. W Marjampolu zebrało się około 100 włościan z Marjampola miasteczka, Marjampola wsi, Wolczkowa, Dubowiec i Wodnik. Przewodniczył Ks. Prob. Bosak, referował p. Insp. Lorenz, przemawiali zaś na temat organizacyjny pp. Dr. Hofmokl i Cywiński. Do Zarządu weszli: Ks. Prob. Marcin Bosak (Prezes), Ozarko Józef, Falko Grzegorz, Turkiewicz Hryń, Sarna Tomasz, Gruchalski Jan s. Wincentego, Chimczak Daniel, Wójcik Jędrzej, Jarosławski Józef, Konopka Józef, Wójcik Feliks, Wolczuk Michał i Witkowski Stanisław. — W Jezupolu zebranie odbyło się przy dużym zainteresowaniu się sprawą. Przewodniczył p. Wład hr. Dzieduszycki, zaś referował p. Insp. Lorenz. Zarząd Okr. wybrano w następującym składzie: Władysław hr. Dzieduszycki (Prezes), Regiej Hryń (Zast.), Boryszkiewicz Michał s. Onufrego (Skarb.), Schiesser Zygmunt (Sekr.), oraz Wierzbicki Ignacy, Kalka Stefan i Muszumański Wincenty s. Juljana (Członkowie). — W Krymidowie zwołał zebranie i referował p. Walerjan Niedźwiecki. Przewodniczył i czynnie zebrany Naczelnik Gminy Wasyl Bojko. — Po krótkiej dyskusji wybrano następn. Zarząd: Walerjan Niedźwiecki (Prezes), Wasyl Bojko (Zast.), Kość Korzan (Sekr.), Iwan Kiedyk (Skarb.), oraz Władysław Niedźwiecki, Władysław Turczyński, Stefan Kiedyk, Michał Belej, Iwan Łużny i Marcin Łużny (Członkowie).

Dnia 14-go grudnia 1927 r. zorganizowano: Halicz, Meduchę i Kończaki Nowe. W Haliczu zebrało się około 100 osób obojga płci, Polaków, Rusinów i Żydów, należących do przeróżnych partyj. Przewodniczącym zebrania został wybrany p. Władysław hr. Dzieduszycki, jego zastępcą p. Burmistrz Siwecki. Referował p. Insp. Lorenz, przemawiali zaś pp. Dr. Hofmokl, hr. Dzieduszycki, Cywiński i Ks. Winnicki. Natychmiast podjęto inicjatywę założenia Okr. Z. Z. R. i wybrano Zarząd w składzie: Ks. kan. Winnicki Mikołaj (Prezes), Ks. kan. Anger Henryk i Burmistrz Siwecki Michał (Zast.), Litwin Józef (Skarb.), Maślak Michał s. Romana, Zasiedwołk Stefan, Wacher Markus, Bojczuk Michał, Ks. Dolnicki, Maciejowski Marcin i Haloski Michał (Członkowie). Zaznaczyć należy, że do Okręgu Halicz należą również Gminy: Krytos, Tustań, Chorostków Polski i Załukiew. Wprost imponująco wypadło zebranie organizacyjne w Medusze, tak że względu na ilość obecnych, jak też zainteresowanie. Wystarczy nadmienić, iż po referacie p. Insp. Lorenza, zabrał głos p. Józef Szczucki z Meduchy, który rzekł mniej więcej w te słowa: „Imieniem zebranych tu włościan miejscowości Meducha, dziękuję Panu Prelegentowi za to źródło złota, które przed nami odkrył i z którego będziemy z wdzięcznością czerpać“. W tymże duchu przemawiał też Dyrektor miejscowej szkoły. Po krótkim dodatkowym referacie p. Cywińskiego, wybrano następujący Zarząd: Józef Szczucki s. Tytusa (Prezes), Dmytro Witowski (Zast.), Michał Wierzbicki s. Karola (Sekr.), Hnat Romaszko (Skarb.), oraz Szumislowski Ignacy, Sokolowski

ferували p. Др. Гофмокль і інсп. Льюренц. По короткій дискусії ухвалено засновати О. З. З. Р., а Комісія Матка запропонувала затверджений опісля через зібраних слідуєчий Заряд: п. Рафал Цивінський (Предсідник), Стефан Кедрик, Йосиф Журавіцкі с. Франка, Антон Коризма, Казимир і Олекса Хрептік с. Василя. Ініціятива К. З. З. Р. зістала принята в признаннем і вдячностію.

Щасливий початок зістав зроблений. Рільники зрозуміли ество свого інтересу — від тепер якби на кинений добрий клич, в кожній місцевості, де зібране зістало оголошене, менше чи численніше громадили ся Поляки, Русини а навіть Жиди. Всі партії політичні ставали рамя при рамени до наради над спільним добром Рільника, всюда постановлено закладати Округні Звязки. Серце раділо, видячи факт, що таки найшла ся спільна плятформа, ведуча до любови, згоди і праці над добробутом рільництва, без огляду на націю і дотеперішні поділи партійні.

Дня 13-го грудня zorganizовано Маріямпіль, Єзупіль і Криמידів. В Маріямполі зібрало ся около 100 селян з Маріямполя місточка і Маріямполя села, Волчкова, Дубовець і Водник. Переводив О. Пр. Босак, реферував п. інсп. Льюренц, цромавляли на тему організаційну pp. Др. Гофмокль і Цивінські. До Заряду увійшли: О. Пр. Марцін Босак (Предсідник), Озарко Йосиф, Фалько Григир, Туркевич Гринь, Сарна Томаш, Гругальські Іван с. Вінцентого, Хімчак Данило, Вуйцік Андрій, Ярославський Йосиф, Конопка Йосиф, Вуйцік Фелікс, Волчик Михайло і Вітовський Ярослав. В Єзуполі зібране відбулося при великим заінтеретованю ся справою. Предсідував п. Вол. гр. Дзедушицький, реферував інсп. Льюренц. Заряд Округний вибрано в слідуєчий складі: Вол. гр. Дзедушицький (Предсідник), Регей Гринь (Заст.) Боришкевич Михайло (Скарб.), Шіссер Жигмонт (Секр.), Вержбинський Ігнатий, Калка Стефан і Мушуманський Вінкентий с. Юліяна (Члени). У Криמידові скликав зібране і реферував п. Валеріян Недзевецький. Предсідував численно зібраним Начальник громади Василь Бойко. По короткій дискусії вибрано слідуєчий Заряд: Валеріян Недзевецький (Предсід.), Василь Бойко (Містопредсід.), Кость Коржан (Секр.), Іван Кедик (Скарб.), Володислав Недзевецький, Стефан Кедик, Михайло Белей, Іван Лужний і Мартин Лужний (члени).

Дня 14-го грудня 1927 р. zorganizовано Галич, Медуху і Коньчаки нові. В Галичи зібрало ся майже 100 осіб. Поляків, Русинів і Жидів, що належали до різних партій. Предсідником Зібрання зістав вибраний п. Вол. Др. Дзедушицький, его заступником Бурмістр Сівецький. Реферував п. Інсп. Льюренц, промавлили pp. Др. Гофмокль, гр. Дзедушицький, Цивінські і От. Винницький. Сейчас піднято ініціятиву заложення Окр. З. З. Р. і вибрано слідуєчий Заряд: От. Пар. Винницький (Предсід.), От. Кан. Ангер Генрик і Сівецькі Михайло (Заст.), Літвін Юсиф (Скарб.), Масляк Михайло с. Романа, Заседволік Стефан, Вахер Маркус, Бойчук Михайло, От. Дольніцькі, Мацейовські Мартин і Нальські Михайло (Члени). Зазначити треба, що до округу Галич належать також громади: Крилос, Тустань, Хоростків польській і Залуків. Імпонуючо випало зібране організаційне в Медусі, так з огляду на скількість присутних як і заінтересоване. Вистарчить замітити, що по рефераті п. Інсп. Льюренца, забрав голос п. Йосиф Щуцькі з Медухи, котрий висловив менше-більше ті слова: „Іменем зібраних ту селян місцевості Медухи, дякуємо п. Прелегентови за те жерело золота, котре нам відкрив і з котрого будемо черпати з вдячностію“. В тім змісті промовляв Управитель школи. По короткім додатковім рефераті п. Цивінського вибрано слідуєчий Заряд: Йосиф Щуцькі с. Тадея (Предсід.), Дмитро Вітовський (Заст.), Михайло Вержбіцькі (Секр.), Гнат Ромашко (Скарб.), Шуміславські Гнат, Соколовські Михайло, Вітовський Михайло с. Йосифа, Попель Юліян і Вітовський Олекса с. Петра (Члени). Окрім того покликано до Заряду яко Де-

Michał, Witowski Michał s. Józefa, Popiel Julian i Witowski Oleksa s. Piotra (Członkowie). Prócz tego powołano do Zarządu jako Delegatów z Woronicy: Nakielnego Jana, Szczotkę Stanisława i Dobrowolskiego Szymona. Zapal do pracy wielki. Kończaki Nowe były zorganizowane przez p. Walerjana Niedźwieckiego, przy pomocy referenta p. Wojciecha Płachcińskiego. Zebraniem przewodniczył p. Tadeusz Strzelecki, który też został potem obrany Prezesem Zarz. Okr., zaś Mikołaj Jawecki s. Prokopa (Zast.), Szymon Pawłesa (Sekr.), Jan Holinka (Skarb.), oraz Stefan Wasylkowicz, Jurko Kolodziej, Nykola Djanek, Michał Mach s. Iwana i Juljan Latorowski (Członkami).

Dzień 15. grudnia 1927 r., jako targowy, nie mógł być odpowiednio wyzyskany. Zorganizowano tylko Sobotów, gdzie po referatach pp. Insp. Lorenza i Cywińskiego, wybrano następujący Zarząd: Jakób Tracz (Prezes i Sekr.), Jakób Trocim (Zast.), Michał Stefaniuk (Skarb.), oraz Hołowczak Semań s. Łucja, Terpliwec Fed, Bojeczko Dmytro, Ja:emko Stefan i Terpliwec Stefan (Członk.). Prócz tego powołani zostali jako Delegaci z sąsiednich Gmin: Keller Józef (Siwka), Tymków Hawryło (Moszkowce), Bauer Piotr (Kolodziejów) Tutka Jurko (Perłowce) i Woronka Jan (Dorohów). Jest rzeczą pewną, że praca powyższego Zarządu Okręgowego, dzięki wybitnej inicjatywie naczelnika Gminy, p. Tracza, będzie welce owocną.

Dnia 16. grudnia 1927 r. zorganizowano Pawełcze, Komarów, Jeziórko i Tumiery, z czego w dwu pierwszych miejscowościach referowali pp. Cywiński, Lorenz i Karpiniński, zaś w pozostałych pp. Walerjan Niedźwiecki i Płachciński. Po wyczerpujących referatach i krótkich dyskusjach, dotyczących zasadniczych spraw Związku, wszędzie uchwalano jednogłośnie założenie O. Z. Z. R. Przeciętna ilość obecnych wahała się między 80 a 150 uczestnikami. Wybrane Zarządy Okręgowe przedstawiają się następująco: Pawełcze: Iwan Kohucz (Prezes), Mikołaj Sołoman (Zast.), Wasyl Staryniec (Sekr.), Wójt Matij Taczynski (Skarb.), Ks. Stefańczuk Jan i Menzel Stanisław (Członkowie). Komarów: Wójt Dmytro Mykituk (Prezes), Franciszek Niemiec (Zast.), Mykola Melnyczuk (Sekr. i Skarb.), oraz Jakiw Bratczuk, Józef Bolanowski, Dmytro Iwasyszyn i Kazimierz Niemiec (Członkowie). Jeziórko: Michał Werbowy (Prezes), Jan Wilk (Zast.), Jan Krzyżanowski (Sekr.), Jakiw Ruczcak (Skarb.), jakoteż Jan Werbowy s. Józefa, Józef Ludera, Stanisław Zajączkowski (Członkowie). Tumiery: Iwan Gawa (Prezes), Prokop Cimorski (Zast.), Jurko Kukura (Sekr.), Iwan Soroka (Skarb.), oraz Stanisław Szalecki, Józef Kalita, Łazar Czarka i Wasyl Zielka (Członkowie). — Za interesowanie wszędzie wielkie, zwłaszcza w Tumierzu, gdzie niektórzy obecni już podczas zebrania chcieli zapisywać się na Członków Związku i płacić składki.

Dnia 17. grudnia 1927 r. zorganizowano Łany, w których grunt był już przygotowany, ze względu na bliskie sąsiedztwo Delejowa. Znaczej ilości obecnych przewodniczył p. Michał Kurylec, referował zaś p. Płachciński. Do Zarządu Okr. weszli jednogłośnie: Stanisław Szurlej (Prezes), Józef Petro (Zast.), Wasyl Iwańczuk (Sekr.), Wasyl Dutka (Skarb.), oraz Julian Rysiel, Oleksa Małek i Szymon Babelski (Członkowie).

Tegoż dnia, o godz. 3-ciej pop. odbyło się w Stanisławowie, w sali Rady Powiatowej Zebranie Delegatów Okręgowych Zarządów Z. Z. R., w którym wzięło udział po trzech Delegatów z każdego Zarz. Okr. Celem zebrania było ukonstytuowanie się Zarządu Powiatowego, przewodniczył mu zaś, na wniosek Ks. Kan. Winnickiego, p. Wład. hr. Dzieduszycki. Komisja Matka, po poradzie, zaproponowała następujący Zarząd Powiatowy: Dmytro Witowski, Semań Gluszko, Kazimierz Niemiec, Piotr Ptasznik, Władysław hr. Dzieduszycki, Rafał Cywiński, Michał Boryszkiewicz, Ks. Jan Stefańczuk, Ks. Marcin Bosak i Włodzimierz Pawłowski. Prócz powyższych zaproponował jeszcze p. Cywiński: p. Jakóba Tracza, zaś hr. Dzieduszycki: Ks. Mikołaja Winnickiego, Stanisława Menzla i Ignacego Wierzbinkiego. Zebranie jednogłośnie uchwaliło zaproponowany Zarząd, polecając mu dokooptować jeszcze jednego

legatów z Woronicy: Nakельного Яна і Щотку Станіслава. Zapal do праці великий. Коньчаки Нові були zorganizовані через п. Валеріяна Недзьвецького, при помочи референтів п. Войцеха Пласцінського. Зібраним проводив п. Тадей Стшелецькі, котрий зістав вибраним Предсідником Zar. Okr., Ян Голінка (Skarb.), Стефан Василькович, Юрко Колодїй, Никола Діанек, Михайло Мах с. Івана і Юліан Ляторовські (Члени).

День 15-го грудня 1927 р., яко торговий не міг бути відповідно використаний. Зорганізовано тільки Соботів, де по реф. п. Інсп. Льоренца вибрано слідуочий Заряд: Яків Трач (Предс. і Секр.), Яків Троцім (Заст.), Михайло Стефанюк (Скарб.), Головчак Семянь с. Луця, Терплівець Федір, Боєчко Дмитро, Яремко Стефан і Терплівець Стефан (Членами). Окрім того покликані зістали делегати з сусідних громад: Келлер Йосиф (Сивка), Тимків Гаврила (Мошковці), Банер Петро (Колодїв), Тутка Юрко (Перловці) і Воронка Іван (Дорогів). Річ певна, що праця повизшого Зар. Окр. буде овочною, завдяки сильній ініціативі Нач. Гром. п. Трача.

Дня 16-го грудня 1927 р. зорганізовано Павелче, Комарів, Озерко, Тумир, з чого в двох перших місцевостях реферував pp. Цивінські, Льоренц і Карпінські, а в дальших pp. Валеріян Недзьвецькі і Плахцінські.

По рефератах і коротких дискусиях відносно до засадничих справ Зв'язку, всюда ухвалено одноголосно заложенє О. З. З. Р. Пересічна скількість присутних була 80—150 учасників. Вибрані Заряди Окружні представляються слідуочо: Павелче: Іван Когут (Предс.), Никола Соколан (Заст.), Василь Старинець (Секр.), нач. гром. Матій Тачинські (Скарб.), От. Стефанчук Іван і Менцель Станіслав (Члени). Комарів: Нач. гром. Дмитро Микітук (Предс.), Фр. Немець (Заст.), Никола Мельничук (Секр. і Скарб.), Яків Братчук, Йосиф Боляновські, Дмитро Івасишин і Казимир Немець (Член.). — Озерко: Михайло Вербовий (Предс.), Іван Вільк (Заст.), Іван Кжижановські (Секр.), Яків Руччак (Скарб.), Іван Вербовий с. Йосифа, Йосиф Ляндера і Станіслав Зайончковські (Члени). Тумир: Іван Гава (Предс.), Прокіп Ціморські (Заст.), Юрко Кукура (Секр.), Іван Сорока (Скарб.), Станіслав Шалецькі, Йосиф Каліта, Лазар Чарка і Василь Зелка (Члени). Заінтересованє всюда велике, іменно в Тумирі, де декотрі з присутних хотіли сейчас записуватись на членів Зв'язку і платити вкладки.

Дня 17-го грудня 1927 р. зорганізовано Лани, в котрих грунт був вже приготований з огляду на близьке сусідство Делєва. Численним зібраним проводив п. Михайло Курилець, реферував п. Плахцінські. До Заряду Окружного увійшли одноголосно; Станіслав Шурлей (Предс.), Йосиф Петро (Заст.), Василь Іваньчук (Секр.), Василь Дутка (Скарб.), Юліан Рисель, Олекса Малек і Шимон Бабельські (Члени).

Тогож дня о год. 3-її, попол. відбуло ся у Станіславові в сали Ради Ловітової Зібране Делегатів Окружних Зарядів З. З. Р., в котрих взяло участь по трох Делегатів з кожного Зар. Окр. Цілею Зібраня було укнституованє ся Заряду Повітового. Проводив Зібраню на внесок От. П. Винницького п. Вол. гр. Дзедушицькі. Комісія-Матка по нараді запропонувала слідуочий Заряд Повітовий: Дмитро Вітовський, Семань Глушко, Казимир Немець, Петро Пташник, Вол. гр. Дзедушицькі, Рафал Цивінські, Михайло Боришкевич, От. Іван Стефанчук, От. Мартин Босак і Володимир Павловські. Окрім повизше згаданих запропонував п. Цивінські п. Якова Трача, а гр. Дзедушицькі От. П. Николая Винницького, Станіслава Менцля і Ігнацога Вержбінського. Зібране одноголосно ухвалило згаданий Заряд, поручаючи йому кооптувати ще одного члена. Вибір улав на п. Валеріяна Недзьвецького. По промовах п. п. Др. Гофмокла, гр. Дзедушицького, Цивінського, От. П. Винницького і Трача, на тему спільної праці, Зібране розв'язано, а Заряд Поаітозий на засіданю сейчас ьдбутім під проводом Др.

Członka. Wybór padł na p. Walerjana Niedźwieckiego. Po przemówieniach pp. Dr. Hofmoka, hr. Dzieduszyckiego, Cywłńskiego, Ks. Winnickiego i Tracza, na temat wspólnej pracy, Zebranie rozwiązano, zaś Zarząd Powiatowy, na posiedzeniu natychmiast pod przewodnictwem Dr. St. Hofmoka odbytem, rozdzielił między siebie funkcje w następujący sposób: Prezes Wład. hr. Dzieduszycki, Zastępcy Ks. Prob. Marcin Bosak i Tracz Jakób, Sekretarz Menzel Stanisław i Skarbnik Ks. Stefańczuk Jan.

Tak zakończyła się pierwsza faza pracy organizacyjnej Z. Z. R. na terenie Powiatu Stanisławowskiego, reszta zaś należy już do samych Członków Z. Z. R. Pamiętajmy tylko, że sprawy zasypać nie wolny!

Sprawozdania z rezultatów organizowań powiatu Rohatyńskiego i Tlumackiego podamy w następnym numerze naszego pisma

Wiadomości gospodarcze.

Nowe ulgi taryfowe dla powodzian. Ministerstwo Komunikacji ogłosiło obecnie z ważnością do końca czerwca 1928 r. nowe ulgi taryfowe dla celów odbudowy okolic zniszczonych w czasie ostatniej powodzi we Wschodniej Małopolsce. Ulga ta wynosi 25 procent od taryfy normalnie obowiązującej dla artykułów budowlanych, jak: drzewo wszelkiego rodzaju, wapno, cegły, dachówki, kamienie, piasek, żwir, cement i t. d., zaś 50 procent dla żelaza, blachy, okrycia do drzwi, okien, pieców, przyborów wodociągowych, kanalizacyjnych i t. d. Oddbiorcą ładunku może być tylko urząd wojewódzki, instytucja, lub osoba wymieniona w świadectwach, które dołączyć należy do listu przewozowego.

Podatki. W drugiej połowie stycznia płatne są tylko te podatki, na które płatnicy otrzymają nakazy płatnicze z terminem płatności w tym miesiącu, tudzież kwoty podatków odroczonych i rozłożonych na raty, z terminem płatności w tymże miesiącu.

Opłaty paszportowe. Na skutek wybitnego zainteresowania się sprawą paszportów zagranicznych przez wicepremiera Bartla, opracowywane jest obecnie zarządzenie, wprowadzające ulgi w uzyskiwaniu zniżonych paszportów kupieckich. Spodziewanym jest jednak, że już wkrótce rząd, ze względów ogólnopństwowych i politycznych, zarządzi wogóle obniżenie opłat paszportowych.

Nie będzie rezerwy zbożowej. Państwowy Bank Rolny w dalszym ciągu nie będzie czynił zakupów zboża na cele rezerwy zbożowej, ze względu na wygórowane ceny żyta na rynkach krajowych, przewyższające ceny zagraniczne.

Tylko ogłoszenia, umieszczone na łamach „PRAWA ROLNIKA” trafią do każdego Rolnika i odniosą swój skutek.

Гофмокля, розділив межі себе працю слідуючо: Предсідник Вол. гр. Дзедушицькі, Містопредсідники От. Пр. Мартин Босак і Трач Яків, Секретар Менцель Станіслав і Скарбник Стефанчук Іван.

Так закінчила ся перша фаза праці організаційної З. З. Р. на області Повіта Станіславівського, решта належить до самих членів З. З. Р. Pamiętajmo, що справи заспати не вільно! Звіт з організованя повіта Рогатинського і Товмацького подамо в слідуючим числі нашого письма.

„ПРАВО РІЛЬНИКА” передавай з рук до рук.

Відомости господарчі.

Нові пільги тарифові для потерпівших від повені. Міністерство Комунікації оголосило тепер важностию до кінця червня 1928 р. нові улекшення тарифові для цілей відбудови околиць знищених в часі послідної повені, у Вхсідній Малопольщі. Улекшенє тоє виносить 25 проц. від тарифи нормально обовязуючої для артикулів будівляних як: дерево всілякого рода, вапно, цеглу, дахівку, камінь, пісок, шутер, цемент і т. и. а 50% для заліза, бляхи, окрїтя до дверей, вікон, груб, приборів водотягових, каналізації і т. д. Відбираючий ладунк може бутє тільки уряд воевідський, інституція або особа вимінена в свідочтвах, яке належить долучити до листа перевозового.

Податки. В другій половині січня платні є лише ці податки, на котрі платники отримають накази платничі з терміном платности в тім місяці, як і квоти податків відкликаних і розложених на рати, з терміном платности в тимже місяці.

Оплати пашпортові. З причини великого заінтересованнєя справою пашпортів закордонних через віцепремєра Бартля, опрацьованє є тепер зарядженє, вводяче улекшенє в отриманю знижок пашпортових купецьких. Сподіванє є також, що в короткім часі, Правительство з огляду загальнодержавного і політичного, дасть загальні знижки оплат пашпортових.

Позичка для рільників. Предсідник Державного Банку Рільного освідчив, що стремліннєм Банку буде упрошенє форми видаваннєя позичок рільникам.

Лиш оголошеннєя заміщені в тижневнику „ПРАВО РІЛЬНИКА” дійдуть до кожного Рільника.